

توانایی دولت در حل مشکلات مناطق روستایی

(برنامه ششم توسعه روستایی)

اداره کل بهسازی مسکن معاونت عمرانی جهاد سازندگی

مرتبط می‌سازند و بدین طریق فعالیت‌های شغلی و حمل محصولات را تسهیل می‌کنند، تشویق شوند. این امر باعث گسترش احساس مالکیت و میل به نگهداری هرچه بهتر جاده‌ها از طرف مردم خواهد شد.

۵- بایستی از دوباره کاری‌ها و احداث جاده‌هایی که به یکدیگر مرتبط نیستند، اجتناب ورزید. این امر از طریق واگذاری مسأله انتخاب جاده‌هایی که باید در نواحی مختلف ساخته شوند، به سازمان‌هایی که مسئول ساخت و نگهداری جاده‌ها در همان نواحی هستند، انجام می‌گیرد.

به عنوان مثال ۵۷ استان تحت نظارت «اداره توسعه شتابان روستایی»، ۳۵ استان تحت نظارت «اداره امور عمومی» و همچنین مناطق مرزی تحت نظارت «ستاد فرمادهی امنیت ملی» هستند (بنابراین، هیچ یک از این اداره‌ها نباید در نواحی دیگر دخالت کنند).

۶- باید گروه‌هایی تحت نظارت کمیته فرعی طرح و برنامه، برای مطالعه رهنمودهای لازم جهت توسعه شاهراه‌های روستایی، به وجود آمده، فعالیت‌های آنها با سیاست‌های توسعه روستایی منطبق باشد.

رهنمود دوم: برای حل مشکل سطح پایین تولید، درآمد ناکافی و عدم اشتغال، لازم است که توسعه مشاغل روستایی هم در بخش صنعت و هم در بخش کشاورزی، تسریع شود.

رهنمودهای مربوط بدین شرح است:
۱- در بخش کشاورزی، تلاش برای توسعه امکانات اشتغال، عمدتاً بر حل مشکلات تولید در مناطقی که متکی بر آب باران هستند، متمرکز

شد تا در هر فصلی بتوان از آنها استفاده کرد. جاده‌های جدیدی جهت ارتباط روستاها، دهستان‌ها و بخش‌ها به شبکه اصلی شاهراه‌ها، ساخته خواهند شد تا در امر حمل و نقل تولیدات کشاورزی و رفت و آمد مردم روستایی، تسهیلاتی به عمل آید.

رهنمودهای عملی به شرح زیر است:
۱- اولویت باید به امر اصلاح و نگهداری شاهراه‌های روستایی موجود - خصوصاً آنجائی که نیاز مبرم وجود دارد - داده شود. احداث جاده‌های جدید، محدود به کمر بندهای ارتباطی خواهد بود که برای مرتبط ساختن شبکه روستایی به شاهراه‌های کشوری و استانی ضروری‌اند. انجام این امر بر عهده اداره کل شاه راه‌ها خواهد بود.

۲- باید بر امر ساخت، اصلاح و نگهداری شاهراه‌های روستایی که مستقیماً به فعالیت‌های اقتصادی محلی و منطقه‌ای - همچون توریسم و صنایع روستایی، حمل محصولات به بازارها و صادرات - یاری می‌رسانند، تأکید ویژه‌ای بشود. اولویت‌ها در ساخت جاده‌ها بر اساس توجه لازم به دیگر فعالیت‌های توسعه، انتخاب خواهند شد.

۳- باید به نقاط عقب مانده که دارای مشکلات ارتباطی هستند، خصوصاً نقاطی که نیاز مبرم دارند، و همچنین مناطق مرزی که مشکلات امنیتی دارند، اولویت داده شود. هدف باید فعالیت‌های ساخت و نگهداری و در دسترس قراردادن راه‌هایی باشد که در هر شرایط جوی قابل استفاده باشند.

۴- بایستی مردم به شرکت در ساختن جاده‌هایی که روستاها را به زمین‌های زراعی

برنامه ریزی توسعه بر اساس مشکلات واقعی در هر ناحیه، استراتژی کلیدی برای توسعه روستایی در طول برنامه ششم است. شناسایی مسایل واقعی و خصوصیات آنها در مناطق روستایی، به بسیج مؤثر منابع در سطح وسیع‌تر برای توسعه روستایی و حل مشکلات مربوطه، خواهد انجامید. در نتیجه «بررسی پایه اطلاعات روستایی» که در ۱۹۸۴ انجام گرفت، ۵ مشکل عمده زیر در مناطق روستایی شناسایی شد:

۱- سیستم‌های نامناسب حمل و نقل و ارتباطات که روستاها را با مراکز بخش و مراکز تجاری مرتبط می‌سازند.

۲- سطح پایین تولید که به درآمد ناکافی و عدم اشتغال منجر می‌شود.

۳- کمبود آب برای مصرف روزانه و موارد دیگر در نقاط دور افتاده.

۴- مسأله سلامت و بهداشت مردم روستایی.

۵- فقدان دانش لازم برای توسعه و بهبود کیفی سطح زندگی در سطوح فردی، خانوادگی و اجتماعی.

رهنمودهای لازم برای حل مشکلات مسئولیت حل مشکلات مذکور به عهده وزارت کشاورزی و تعاونی‌ها، وزارت کشور، وزارت بهداشت عمومی، وزارت آموزش و پرورش و وزارت صنایع است. رهنمودهای مربوط به حل هر کدام از مشکلات به قرار زیر است:

رهنمود اول: سیاست صرف جویی در انرژی و تقلیل واردات نفتی، زیربنای حل مشکلات مربوط به ارتباطات و حمل و نقل را تشکیل می‌دهد. جاده‌های موجود، تعمیر و نگهداری خواهند

خواهد بود، زیرا در این مناطق، حاصلخیزی خاک و تولید، کم است و کشاورزان از درآمد کافی برای معیشت خود برخوردار نیستند.
رهنمودهای توسعه در این بخش به قرار زیر است:

- باید همکاری بین بخش های دولتی، سازمان های خصوصی و کشاورزان در توسعه امور مربوط به اشتغال زارعین، افزایش یابد، به نحوی که کشاورزان به استانداردهای بالاتری از لحاظ معیشت دست یابند.

یک سیستم کاملا یکپارچه کشاورزی که شامل تولید و بازاریابی باشد، برای محصولاتی که در خانواده های کشاورزی استفاده نمی شوند و نیز سایر محصولات اضافی، به وجود خواهد آمد.
- باید گونه های غلات دام ها - به نحوی که با امکانات طبیعی هماهنگ باشد - بهبود یابند.

- باید کشاورزان را در راستای بکارگیری تکنولوژی هایی که با توانایی های آنها متناسب است، تشویق کرد.

- بایستی سیستم های بارآوری غلات و دامداری - به نحوی که مناسب با شرایط خاک و آب باران باشد - بهبود یابد تا از این طریق، بتوان به حداکثر کارایی در استفاده از منابع و تولید مایحتاج کافی برای استفاده در خانوارهای روستایی، دست یافت.

- تولید موادخام مانند درخت برای استفاده در صنایع خانه سازی، به خاطر تولید و درآمد بیشتر، بایستی ارتقاء یابد.

- شرایط اصلی کشاورزی که برای تسهیل تلاش های توسعه بخشی در آینده ضروری اند بایستی بهبود یابند.

۲- در بخش صنعت، توسعه امور اشتغال، شامل موارد زیر خواهد بود:

- ارتقاء صنایع دستی، از طریق برقراری آموزش های شغلی و توسعه تکنیک های تولید منابع مواد اولیه و بازاریابی، تحت توجه ویژه قرار خواهد گرفت.

- حمایت از توسعه صنایع کوچک - که اکثرشان کارگاه های صنعتی در مناطق روستایی هستند - به خاطر اشتغال بیشتر.

تلاش برای ارتقاء این امور در شکل کمک به حل مشکلاتی از قبیل کمبود سرمایه و تکنولوژی و یاری رساندن در توسعه مهارت های اداری، مدیریت و بازاریابی خواهد بود.

رهنمود سوم: لازم است در توسعه منابع کوچک آب در مناطق دور افتاده - که در طول برنامه پنجم انجام گرفت - تسریع شود تا نیاز اصلی مردم به آب، مرتفع شود. از سوی دیگر باید منابع آبی به مقدار کافی مصرف روستاییان و نیز تشکیل یک

منبع اضافی آب برای مصارف کشاورزی در مناطقی که به آب باران متکی هستند، شناسایی شوند. علاوه بر آن، اولویت بالاتری به فعالیت های گسترش شبکه های آبی، نگهداری پروژه ها و مشارکت مردم در توسعه منابع کوچک آب، داده خواهد شد.

رهنمودهای عملیاتی به قرار زیر هستند:

۱- ساخت منابع کوچک آب در سراسر مناطق دور افتاده، تسریع شود تا بتوان کمبود آب آشامیدنی و مصرفی در برنامه ششم را مرتفع کرد.

۲- اجرای برنامه های تأمین آب بهداشتی و آب لوله کشی برای روستاها، تسریع شود. هماهنگی و همکاری بین دولت و بخش خصوصی، مورد تأکید قرار خواهد گرفت و مردم به شرکت در تشکیل بنیادها و ایجاد صندوق های روستایی، تشویق خواهند شد.

۳- بودجه هایی برای توسعه منابع آبی کوچک براساس مشکلات و نیازهای اصلی در هر ناحیه، تخصیص خواهد یافت. درجه بندی اولویت ها براساس مشکلات هر ناحیه انجام خواهد گرفت. شمال شرقی، بالاترین اولویت را خواهد داشت و به دنبال آن به ترتیب، منطقه مرکزی شمال و جنوب، از اولویت برخوردار خواهند بود. اجرای پروژه،

بایستی براساس مشکلات و نیازهای مردم باشد. ۴- فعالیت های گسترش شبکه آب و پروژه های نگهداری، ارتقاء خواهد یافت. سازمان های اجرا کننده این طرح ها باید از همکاری مردم و ادارات در استفاده از منابع کوچک آب، اطمینان حاصل کند.

مقامات اداری محلی و مردم به دادن کمک های مالی برای تقویت بودجه های تخصصی دولت در جهت نگهداری پروژه های توسعه منابع کوچک آب، تشویق خواهند شد.

۵- یک سیستم نظارتی و ارزیابی تضمین اینکه پروژه های توسعه منابع کوچک آب بر طبق سیاست دولت اجرا شوند، به وجود خواهد آمد.

رهنمود چهارم: برای دست و پنجه نرم کردن با مشکلات مربوط به بهداشت روستا، رهنمودهای کاربردی به شرح زیر است:

۱- فرصت ها برای مشارکت مردم در بالا بردن سطح کیفی زندگی، همگام با نظریه تأمین حداقل نیازهای اساسی، ارتقاء و افزایش خواهند یافت. این منظور از طریق پروسه های آماده سازی جامعه روستایی، بهبود مندها و تکنولوژی و روابط عمومی که هدفشان تلقین یک احساس آگاهی صحیح در بین مقامات دولتی و مردم است. برآورد خواهد شد.

۲- مردم محلی تشویق خواهند شد تا در برنامه مراقبت‌های اولیه بهداشتی، شرکت جسته، آنها را گسترش دهند تا خود در موقعیتی قرار گیرند که بتوانند مشکلات بهداشتی خود را حل کنند.

مشکل بهداشت اولیه جزو حداقل نیازهای اساسی است و همراه با آن باید شرایط واقعی و توانایی‌های فرد، خانوار و جامعه روستایی را نیز در نظر گرفت.

۳- باید اعزام هیئت‌های اداری برای فعالیت‌های بهداشت عمومی از طریق افزایش نقش مردم در پروسه تصمیم‌گیری، تشویق شود. این تصمیم‌گیری در رابطه با شناخت مشکلات، احتیاجات و متدهای حل مسایل و تعیین طرق اداره کردن منابعی که از تلاش‌های جامعه روستایی و حمایت دولت و بخش خصوصی ریشه می‌گیرد، خواهد بود.

۴- هماهنگی مداوم در بخش مربوطه از طریق ایجاد سازمانی هماهنگ کننده و مکانیسم‌ها و تکنیک‌های ارتباطی و مبادله اطلاعات و تجربیات ما بین سازمان‌هایی که درگیر خدمات بهداشتی، آموزشی، تربیتی، تحقیقی و توسعه تکنولوژیک هستند، تشویق خواهد شد تا دستیابی به بهداشت در سطوح بالا برای عموم مردم تسریع شود.

۵- هماهنگی مداوم بین بخش‌ها و همچنین بین بخش عمومی و خصوصی از طریق توسعه یک سازمان هماهنگ کننده، تکنیک‌های ارتباطی و تغییر نگرش در بین مقامات و مجریان ناحیه‌ای به منظور دستیابی به اهداف مورد نظر در بهبود زندگی مردم.

۶- سیستم خدمات بهداشتی با توجه به ساختار مراکز بهداشتی در داخل سیستم‌های قابل رجوع و سیستم مبادله دانش، تکنیک‌ها و طرز انجام امور در بین سازمان‌های مربوطه، بهبود خواهد یافت.

اهداف این فعالیت‌ها، گسترش و بهبود کیفیت خدمات بهداشتی است، به نحوی که بتوان مشکلات فیزیکی و روانی مردم را به طور جامع‌تر و کارتر، خصوصاً در سطوح روستا و دهستان، حل کرده، این خدمات اولیه را هر چه بیشتر در دسترس جوامع روستایی قرار داد.

۷- انتقال دانش و تکنولوژی مربوط به فعالیت‌های بهداشت عمومی که در حال حاضر توسعه یافته و به طور موفقیت‌آمیز در جوامع روستایی مختلف به کار گرفته شده‌اند، ارتقاء خواهد یافت.

مدل‌ها و تکنیک‌های مربوط به پیشرفت رهبران گروه‌ها و دسته‌های کار، بایستی شروع به توسعه و ترقی کرده، مورد آزمایش قرار گیرند. همچنین باید انتقال دانش و تکنولوژی در بین گروه‌ها و دسته‌های کاری و روستایی که به خود انکابی بیشتر خواهند رسید، توسعه یابد.

● باید بر امر ساخت، اصلاح و نگهداری شاه راه‌های روستایی که مستقیماً به فعالیت‌های اقتصادی محلی و منطقه‌ای - همچون توریسم و صنایع روستایی، حمل محصولات به بازارها و صادرات - یاری می‌رسانند، تأکید ویژه‌ای بشود.

● لازم است در توسعه منابع کوچک آبی در مناطق دور افتاده - که در طول برنامه پنجم انجام گرفت - تسریع شود تا نیاز اصلی مردم به آب، مرتفع شود.

● برای دست و پنجه نرم کردن با مشکلات مربوط به بهداشت روستا، مشارکت مردم در بالا بردن سطح کیفی زندگی، همگام با نظریه حداقل نیازهای اساسی، باید افزایش یابد.

● مشکل کمبود دانش برای بهبود کیفی زندگی افراد، خانواده‌ها و جوامع روستایی، می‌تواند از طریق تمرکز بر گروه مورد نظر از میان مردم روستایی که توانایی کمی در خود یاری دارند، حل شود.

● برای موفقیت کامل در اداره امور توسعه روستایی، ۱- اداره صحیح مسایل بودجه - ۲- ارتقاء سطح پرسنلی - ۳- توسعه سیستم اطلاعاتی، از موارد کاملاً ضروری به شمار می‌رود.

برنامه‌های خواندن برای حصول اطمینان از اینکه سوادآموزی انجام گرفته است، به اجرا درآیند.

۳- بایستی جنبه‌های مختلف معلومات آکادمیک و حرفه‌ای متناسب با نیازهای محلی، ارتقاء یابند تا مردم موفق به تأمین معیشت خود بشوند.

گروه مورد نظر اولیه از انهایی تشکیل خواهد شد که خارج از سیستم رسمی آموزش بوده و به دنبال آن، گروهی هستند که در سیستم مدرسه، آموزش می‌بینند.

۴- بایستی کودکان، زنانی که در سن باروری هستند و نیز زنان ازدواج کرده، نسبت به مسایل تغذیه و پرورش کودکان، تحت آموزش قرار گیرند.

بهبود مکانیسم‌های اداری از طریق ادغام تلاش‌های مربوطه در یک سیستم جامع توسعه روستایی

سیستم اداری موجود برای توسعه روستایی، تحت نظارت «کمیته توسعه روستایی ملی» از زمان برنامه پنجم به اجرا گذاشته شده است. اهداف اصلی این سیستم، تهیه ابزار لازم جهت کنترل عملیات توسعه روستایی بر اساس یک نظریه جدید است که بر چهار اصل زیر تأکید می‌ورزد:

یک - تلاش‌های سازمان‌های مختلف، باید ادغام شود تا راه حل‌های مشکلات روستایی از طریق وحدت فعالیت‌های مبتنی بر «برنامه» پیدا شوند.

۸- باید موارد جایگزین بررسی شده، متدها و سیستم‌های مالی برای خدمات بهداشتی را بر اساس اصول مشارکت عمومی و صرفه‌جویی در مخارج این خدمات - به نحوی که با طبیعت مشکلات و جامعه، هماهنگی داشته باشد - آغاز کرد.

صندوق‌های مالی که بدین طریق بسیج می‌شوند، در ارائه خدمات بهداشتی بیمه‌های سلامتی و مراقبت‌های بهداشتی برای مردم کم درآمد و سالمند - به نحوی که بر اساس اصول و مقررات تعیین شده، ضروری شناخته شده است - به کار روند.

رهنمود پنجم: مشکل کمبود دانش برای بهبود کیفی زندگی افراد، خانواده‌ها و جوامع روستایی، می‌تواند از طریق تمرکز بر گروه مورد نظر از میان روستایی که توانایی کمی در خود یاری دارند، حل شود.

به این گروه باید فرصت لازم جهت کسب معلومات لازم برای ارتقاء کیفی زندگی خود و نهایتاً کسب خود انکابی، داده شود.

رهنمودهای مربوط به قرار زیر است:

۱- بایستی برای ایجاد آگاهی عمومی نسبت به مشکلات مربوطه و برای قادر ساختن عموم مردم به حل مشکلات خویش و مشکلات جوامع خود، بر اساس نظریه حداقل نیازهای اساسی، برنامه‌های گسترده تبلیغی به مورد اجرا گذاشته شود.

۲- باید برنامه‌های سوادآموزی و همچنین

● ادارات استانی نیز دوباره سازماندهی خواهند شد. واحدهای طرح و برنامه ریزی وزارتخانه‌های اصلی بایستی در سطوح استانی تأسیس شوند و سازمان‌های هماهنگ کننده در سطح بخش به وجود آیند تا به عنوان مراکز هماهنگ کننده، خدمت کنند.

● خدمات اولیه بهداشتی، شامل تغذیه، تحصیل اجباری و رساندن اطلاعات به همه مردم، بایستی گسترش یابد. تقلیل نرخ رشد جمعیت در بین تپه نشینان و تاباندی‌های ساکن در زمین‌های جلگه‌ای، باید تسریع شود.

● ارتقاء فعالیت‌های اقتصادی - سیاسی در چارچوب «طرح آمادگی ملی»

پایگاه‌های بسیج نیروهای گسترش می‌یابند تا برای جنگ آماده باشند. خصوصاً از طریق تشویق صنایع بخش خصوصی به سطحی که بتوانند اسلحه، غذا و دارو تولید کرده و از «نیروهای ذخیره پروژه امنیت ملی» به عنوان نیروی انسانی در تولید استفاده کنند.

● به خاطر تبدیل شوراهای دهستان به سازمان‌های مستقل و کارآمد که قادر به برنامه‌ریزی و اداره امور محلی بر طبق اصل عدم تمرکز قدرت باشند، برنامه‌ریزی برای توسعه روستایی در سطح دهستان‌ها برای تعیین رهنمودهای مربوطه به کار خواهد رفت.

دو - برای حل مشکلات واقعی که مردم روستایی در هر ناحیه با آن دست به گریبانند، هر ناحیه باید از نظر اولویت‌ها درجه بندی شده، بالاترین اولویت به نواحی بی که در بدترین شرایط بسر می‌برند، اختصاص یابد.

سه - مشارکت مردم در امر توسعه روستایی باید برای ارتقاء سطح خود انکابی در میان مردم، مورد تشویق و حمایت قرار گیرد.

چهار - می‌بایست سیستم‌های نظارت و ارزیابی به وجود آیند تا مشکلات اجرایی و موانع در هر ناحیه، شناسایی شده، اثر اجرای برنامه‌ها و معیار تغییرات در استانداردهای زندگی روستایی، مورد سنساسی قرار گیرند.

بر طبق اهداف مذکور، مدل سیستم اداری برای توسعه روستایی تحت نظارت «کمیته توسعه روستایی ملی» بر موارد زیر تأکید خواهد ورزید:

۱- ایجاد وحدت در میان سازمان‌های اداری در رابطه با توسعه روستایی در سطوح ملی، استانی، بخشی، دهستانی و روستایی.

۲- تشکیل طرح‌هایی برای توسعه روستایی در استانها، به نحوی که از طریق آنها بتوان به هماهنگی بین تلاش‌های مقامات اداری در تمام شعبات و سطوح، دست یافت.

۳- برای دستیابی کامل به اهداف مورد نظر، موارد زیر برای اداره امور توسعه روستایی ضروری به نظر می‌رسد:

شوراهای دهستان در اداره کردن امور توسعه روستایی.

بهبود سازمان‌های اداری و سیستم توسعه روستایی

برای حصول اطمینان از کاربرد مؤثر طرح‌های توسعه روستایی، سیستم مدیریت و سازماندهی توسعه روستایی باید در دو زمینه زیر بهبود یابند:

- باز سازی سیستم اداری برای توسعه روستایی.

- مکانیسم‌های سازمان‌های هماهنگ کننده.

۱- باز سازی سیستم اداری برای توسعه روستایی در سطوح ملی، استانی، دهستانی و روستایی برای ایجاد قابلیت انعطاف در اداره امور توسعه روستایی در چارچوب «کمیته توسعه روستایی ملی» طی برنامه ششم.

در سطح ملی، کمیته توسعه روستایی ملی که تحت ریاست نخست وزیر است، بالاترین ارگان تصمیم گیرنده در این زمینه است.

قابلیت انعطاف و کارایی بیشتر، نتیجه بهبود ساختار اداری این کمیته و کمیته‌های فرعی آن خواهد بود. يك سازمان پشتیبان به عنوان دبیرخانه کمیته در مورد ایجاد هماهنگی‌های اجرایی در زمینه سیاست توسعه روستایی در بین بخش‌های دولتی و خصوصی، خدمت خواهد کرد.

در سطح وزیران، تغییرات در برنامه ریزی‌ها، نظارت و ارزیابی مکانیسم‌ها ضروری اند تا بتوان سیاست‌های «کمیته توسعه روستایی ملی» را به طور مؤثر به اجرا در آورد. به همین ترتیب، اصلاحات اداری در سطوح ملی، استانی دهستانی و روستایی باعث ایجاد انعطاف و کارایی بیشتر در پروسه‌های تصمیم گیری و اجرایی نظیر برنامه ریزی، هماهنگی، نظارت و ارزیابی خواهد شد.

۲- مکانیسم‌ها و سازمان‌های هماهنگ کننده باید بهبود یابند. تعداد زیادی سازمان وجود دارند که در حال حاضر درگیر فعالیت‌های توسعه روستایی هستند و هر کدام روشی مخصوص به خود در عملیات، طرح ریزی و ارائه پروژه دارند. برای اجتناب از دوباره کاری‌ها و تاخیر در اجرای پروژه‌ها، توسعه روستایی در برنامه ششم، سعی بر بهبود فعالیت‌های سیستم و سازمان‌های هماهنگ کننده خواهد داشت، تا هماهنگی بین سازمانی از کارایی بیشتری برخوردار شود.

مکانیسم‌هایی که باید بهبود یابند، شامل فرم‌های ثبت مدارك استاندارد شده، برنامه‌های جامع و جزوات مربوط به امور اداری توسعه روستایی - که به روشنی مقررات کاری را تشریح می‌کنند می‌باشند.

سازمان‌های هماهنگ کننده در سطوح ملی، استانی و بخشی، بازسازی خواهند شد.

- اداره صحیح مسایل بودجه؛
- ارتقاء سطح پرسنل.
- توسعه سیستم اطلاعاتی.
به هر حال، سیستم فعلی اداری هنوز دچار مشکلات عملیاتی است. کمبود وحدت در این سیستم به چشم می‌خورد و تلاش‌های هماهنگ کننده به صورت روشنی تشریح نشده‌اند. علاوه بر آن، مدل اداری موجود امکان شرکت سازمان‌های مردمی یا بخش خصوصی را فراهم نمی‌سازد. مضاف بر اینکه در حال حاضر تلاش‌های مربوط به توسعه روستایی بیش از حد بر مشکلات فردی، نظیر فقر، امنیت، ایجاد شغل، توسعه منابع آبی و غیره تأکید می‌کند.

بنابر این، در طول برنامه ششم لازم است سیستم انجام امور اداری مربوط به توسعه روستایی را بهبود بخشید. هدف آن است که نقایص این سیستم بر طرف شود و بتوان آن را با رهنمودهای توسعه و عملیات سازمان‌های اجرایی مطابقت داد. با دستیابی به این امر، سیستم قادر خواهد بود که به عنوان مکانیسمی مؤثر برای آماده کردن طرح‌ها و سیاست‌ها، جهت اجرا در مناطق و نواحی عمل کند.

مسایل مربوطه در این زمینه عبارتند از: سازمان‌های اداری و سیستم توسعه روستایی، هماهنگی اهداف اقتصادی - اجتماعی و امنیتی، سیستمی برای توسعه اطلاعات و افزایش کارایی،

این سازمان‌ها عبارتند از: مرکز ملی هماهنگی توسعه روستایی، دبیرخانه برنامه ایجاد اشتغال روستایی و دبیرخانه برنامه صندوق توسعه روستایی.

هدف آن است که ایجاد وحدت شده، دامنه اختیارات و مسئولیت‌ها روشن شود و توانایی‌ها افزایش یابد تا آنها بتوانند با ظرفیت کاری بیشتری در انواع مختلف فعالیت‌های توسعه روستایی فعالیت کنند و همچنین بتوانند تمامی پروژه‌های توسعه روستایی را تحت نظارت و ارزیابی قرار دهند.

ادارات استانی نیز دو باره سازماندهی خواهند شد. واحدهای طرح و برنامه ریزی وزارتخانه‌های اصلی بایستی در سطوح استانی، تأسیس شوند و سازمان‌های هماهنگ کننده در سطح بخش به وجود آیند تا به عنوان مراکز هماهنگ کنند، خدمت کنند.

این سازمان‌ها، مسئولیت هماهنگی و اجرای برنامه‌ها و پروژه‌های سازمان‌های مختلف را بر عهده خواهند داشت که شامل سرپرستی مداوم و صحیح و نظارت می‌شود تا از این طریق هماهنگی با سازمان‌های مرکزی به وجود آید.

هماهنگی استراتژی‌های توسعه روستایی و اقدامات مربوطه در مناطقی که از نظر امنیتی حساسند.

توسعه روستایی در مناطقی که از نظر امنیتی حساس هستند، باید حذف عواملی را که در این نواحی از نظر امنیتی مسأله سازند، به عنوان هدف، مد نظر داشته باشد. برای این منظور سیستم و پروسه توسعه اقتصادی - اجتماعی ملی باید با سیاست‌های امنیتی و نظامی ملی یکپارچه شده، از طرف این سیاست‌ها حمایت شوند تا امنیت این نواحی تأمین شود.

در همان حال، کیفیت زندگی این نواحی و توانایی آنها در خودیاری نیز باید افزایش یابد. توسعه این نواحی از نظر مقاصد امنیتی، همگام با رهنمودهای زیر به اجرا در خواهد آمد:

۱- توسعه مناطق از لحاظ امنیت داخلی

جزئیات امر به فرار زیر است:

۱-۱- در مناطقی که از طرف شورشیان کمونیست تهدید می‌شوند - مناطق روستایی که در اطراف جنگل‌های کوهستانی هستند - از طریق

توسعه و ایجاد امنیت تقویت خواهند شد. روش اجرایی در این زمینه از شیوه «کمیتة توسعه روستایی ملی» که می‌تواند توسعه روستایی را در سطح روستاها هماهنگ سازد، پیروی خواهد کرد.

۱-۲- در ۵ استان مرزی جنوب، فعالیت‌های توسعه، کار را از موارد پیشنهادی برنامه پنجم، ادامه خواهد داد و بر بهبود امور اداری که کارایی در حل مشکلات را افزایش می‌دهد، متمرکز خواهد شد. در این رابطه، اقدامات زیر انجام می‌گیرد:

- بایستی بر توسعه اقتصادی - اجتماعی تأکید شود تا فشارهای اجتماعی - روحی تخفیف یابند. چهار گروه عمده مورد نظر عبارتند از: ماهیگیران فقیر در نواحی ساحلی، کشاورزان فقیر، کشتکاران خرده‌بای درختان کاتوجوی محلی و جوانان و زنان - از نظر سیاسی دو مسأله زیر که به امور اداری توسعه در رابطه با حل مشکلات امنیتی در استان‌های مرزی جنوب مربوطند، بایستی مورد بررسی و اجرا قرار گیرند: حصول اطمینان از اجرای برنامه‌های مربوطه بر طبق طرح اصلی توسعه که بوسیله «مرکز اداری استان‌های مرزی جنوب» طراحی شده است و نیز بررسی مجدد قوانین و وظایف کمیته‌های مسئول تعیین سیاست و خط مشی‌های توسعه در جهت حل مشکلات در مناطق، به نحوی که وحدت ایجاد شده، سازمان‌های عامل را به کسب توانایی لازم برای دستیابی به اهداف مورد نظر، قادر سازد.

- مناطق تحت نفوذ کمونیست‌های مالایی، بایستی از طریق ایجاد سیستم‌های اجتماعی (در سطح روستا) و عرضه خدمات زیربنایی اقتصادی - اجتماعی ضروری، توسعه یابند.

۱-۳- در مناطق مرتفع شمال، هدف، کنترل قبیله‌های تبه‌نشین در مناطق حساس از نظر امنیتی است. رهنمودهای اجرایی بر حفظ نظم و آرامش تأکید ورزیده، شامل کارهای اداری، ایجاد سکونتگاه‌های دائم، تقلیل کشت خشخاش و تقلیل نابودی سدها خواهد بود. در این زمینه، اقدامات زیر تصریح می‌شوند:

- باید یک طرح اصلی برای سازمان‌های دخیل در امور توسعه، مربوط به مشکلات تبه‌نشینان و کنترل کشت خشخاش در همان مناطق مورد نظر در زمین‌های مرتفع شمال، آماده شود. هدف این طرح اصلی، توسعه اقتصادی - اجتماعی تبه‌نشینان به منظور قادر ساختن آنان به کسب درآمدی در حد تایلندی‌های واقع در زمین‌های جلگه‌ای است. برای دستیابی به این منظور، تبه‌نشینان باید از مشاغلی که جایگزین کشت خشخاش می‌شوند، درآمد مکفی به دست آورند.

- خدمات اولیه بهداشتی، شامل تغذیه، تحصیل اجباری و رساندن اطلاعات به همه مردم، بایستی گسترش یابند. تقلیل نرخ رشد جمعیت در

بین تپه نشینان و تایلندی‌های واقع در زمین‌های جلگه‌ای، باید تسریع شود.

- بایستی از مهاجرت تپه نشینان از طریق برقرار کردن جرایم برای مهاجرین غیر قانونی و همدستانشان، جلوگیری به عمل آید. همچنین از تپه نشینانی که قبلاً مستقر شده، شغل ثابت دارند به عنوان يك وسیله کنترل و جلوگیری کننده استفاده شود و آمارگیری از تپه نشینان هر چه سریع‌تر به عمل آید.

- احداث جاده‌های ارتباطی در مناطقی که ضروری است، باید تسریع شود.

۲- توسعه مناطق برای امنیت مرزی

جزئیات به قرار زیر است:

۲-۱- تعیین مناطق حساس مرزی و همچنین تعیین خط مشی‌های ایجاد زیستگاه‌های جدید برای مقابله اجتماعی دشمن (از طریق کشورهای هم مرز) و توسعه این مناطق باید منطبق بر شرایط زیر باشد:

- نقاط امنیتی مرزی خارج از خطوط تهاجمی، شامل مناطقی است که از نارامی‌های مرزی، تأثیر می‌پذیرد. از جمله این نواحی، بخش‌هایی هستند که در تیررس تویخانه سنگین قرار دارند و یا مناطقی که تحت نفوذ نیروهای برانداز خارجی هستند. تأکید اصلی، همچنان بر ایجاد روستاهای دفاعی مجهز و توسعه یافته در تمامی این مناطق است تا بدین طریق روستاها با مسایل توسعه و فعالیت‌های دفاع از خود آشنا شوند.

- نواحی امنیتی مرزی در طول خطوط دفاعی شامل مناطقی است که مستقیماً تحت تأثیر نبردهای مرزی و اتفاقاتی نظیر هجوم پناهندگان، داد و ستدهای غیر قانونی، براندازی و غیره قرار می‌گیرند و یا احتمال دارد که قرار بگیرند. اینها مناطقی هستند که در نقاط سوق الجیشی در طول خطوط حمله از خارج مرزها، قرار دارند و نیز مناطقی که مستقیماً در مقابل نیروهای مسلح خارجی واقع شده‌اند.

رهنمودهای توسعه و دفاع از خود برای این مناطق نه تنها باید در سطح روستاها باشد، بلکه

باید کل منطقه را نیز در نظر داشته باشد.

۲-۲- موانع مرزی در مقابل تجاوزات خارجی، باید در تداوم اقدامات انجام شده در گذشته، ساخته و تقویت شوند.

۲-۳- هدف توسعه اقتصادی - اجتماعی روستاها، رسیدن به خود اتکایی از طریق تخصیص زمین و افزایش فعالیت‌های تولید کشاورزی براساس تسهیلات تولید محلی، خواهد بود. بنابراین، تدارکات نظامی طول سه محور پیشنهاد می‌شود:

- تسریع توسعه شبکه‌های ارتباطی از طریق نصب تجهیزات ارتباطی کوچک در طول نقاط مرزی.

- توسعه خدمات بهداشتی در مناطق حساس از نظر امنیتی از طریق تهیه تدارکات پزشکی و پرسنلی مناطق مورد نظر که باید قادر شوند کمک‌های اولیه را در مراحل ابتدایی ارائه داده، بتوانند در وضعیت‌های مختلف مانند جلوگیری از بیماری‌های اپیدمیک و تسویق تنظیم خانواده، آماده باشند.

- اجرای پروژه‌هایی نظیر بهبود تغذیه از طریق تأسیس بانک‌های اطلاعاتی در زمینه تولید برنج، پرورش دام و آبزیان.

۲-۴- در مناطقی که تخلیه امری لازم است - چرا که در معرض تهدید مداوم هستند - باید منطقه‌های امن برای پناه کودکان، زنان و سالمندان مشخص شود. این منطقه‌های امن همچنین باید براساس مناسب بودن محل و با صرف مخارج کم و با استفاده از منابع محلی مانند «مراکز سلطنتی مطالعه امور توسعه» و هماهنگ با طرح وزارت کشور در مورد کنترل مهاجرت جمعیت، گزینش شوند.

۲-۵- ساخت جاده‌های استراتژیک در طول مرزها و جاده‌های ارتباطی در جاهایی که لازم است، تسریع شود.

۳- ارتقاء فعالیت‌های اقتصادی - سیاسی در چارچوب طرح آمادگی ملی

ارتقاء فعالیت‌های اقتصادی - سیاسی در چارچوب «طرح آمادگی» پایگاه‌های بسیج نیروها

گسترش می‌یابند تا برای جنگ آماده باشند: خصوصاً از طریق تشویق صنایع بخش خصوصی به سطحی که بتوانند اسلحه، غذا و دارو تولید کرده و نیز از طریق «نیروهای ذخیره پروژه امنیت ملی» به عنوان تولید نیروی انسانی استفاده کنند.

رهنمودهای زیر نیز در این رابطه تصریح می‌شوند:

۳-۱- شناسایی اقدامات لازم برای بسیج همکاری از همه قسمت‌ها، تا اطمینان حاصل شود که تدارکات نظامی در حالت آماده باش هستند. باید مکانیسم‌هایی از طرف دولت و بخش‌های خصوصی برای ارائه عملکردهای هماهنگ، ایجاد شود.

۳-۲- بهبود قوانین و مقررات اداری که برای عمل در مواقع غیرعادی لازمند. به عنوان مثال، این قوانین شامل مواردی چون جیره بندی غذا و دیگر ضروریات می‌شود.

۳-۳- تسریع تشکیل يك طرح آمادگی کامل و انجام تحقیق و آزمون‌های اساسی بیشتر برای حصول اطمینان از کامل بودن و قابلیت اجرای آن.

توسعه سیستم اطلاعاتی

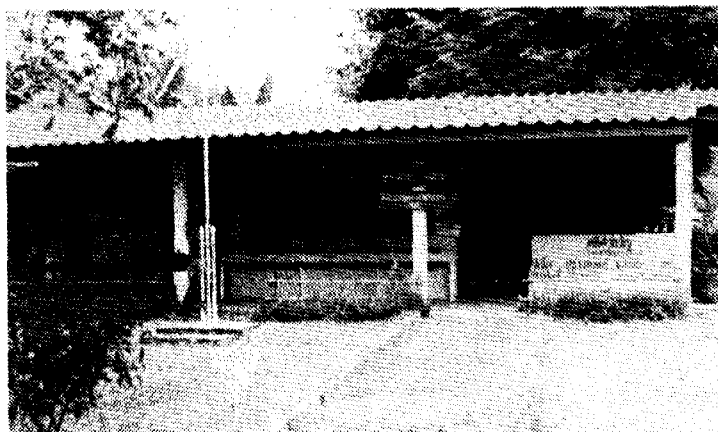
سیستم اداری فعلی برای قطب‌های توسعه روستایی بر استفاده از طرح‌های ایجاد همکاری بین بخش‌ها و سطوح مختلف تأکید می‌ورزد. بنابراین، سیستم اطلاعات یکی از ابزارهای عمده برای برنامه ریزی، هماهنگی طرح، نظارت و ارزیابی عملیات پروژه‌ها و سازمان‌های محلی است.

يك سیستم اطلاعاتی کارا تر از نظر سرعت جمع‌آوری اطلاعات و پروسه بندی و یکسانی اطلاعات، هماهنگی بین سازمان‌ها را تشکیل می‌کند. برای نیل به این هدف، رهنمودهای زیر جهت بهبود سیستم اطلاعاتی طرح توسعه روستایی و هماهنگی، نظارت و ارزیابی آن تصریح و مشخص می‌شوند:

۱- بایستی يك سیستم اطلاعاتی متمرکز از طریق جمع‌آوری اطلاعات اساسی در مؤسسه جمع‌آوری اطلاعات برای آموزش و توسعه» ایجاد شود. اطلاعات ویژه باید در سازمان‌های اجرایی نگهداری شود تا از دو باره کاری‌ها ممانعت به عمل آید.

۲- بایستی مسئولیت‌های مربوط به مدیریت، جمع‌آوری، ارزیابی و استفاده، مشخص شود تا از این طریق مدیریت سیستم اطلاعاتی با کارایی و نظم بیشتر انجام پذیرد.

۳- بایستی کارایی اداری سیستم اطلاعاتی از طریق ایجاد اطلاعات استاندارد برای استفاده سازمان‌های مختلف افزایش یابد. هر استان و

اداره که درگیر توسعه روستایی است، باید به کامپیوتر مجهز شود تا شبکه اطلاعاتی که واحدهای مرکزی و استان را به یکدیگر وصل می‌کند، ایجاد شود.

۴- سیستم اطلاعاتی برای برنامه ریزی و بررسی پروژه‌ها، نظارت و ارزیابی در سطوح محلی و استانی به کار خواهند رفت. هدف آن است که سازمان‌های اجرایی قادر شوند تا امور اطلاعاتی خود را تنظیم کنند و به مبادله اطلاعاتی با دیگر سازمان‌ها پرداخته، منابع اطلاعاتی را به سرعت مورد شناسایی قرار دهند.

۵- بایستی سیستم‌های اداری و اطلاعاتی لازم برای توسعه روستایی در سطوح استانی و دیگر تقسیمات اداری، بررسی و تحقیق شوند. هدف این سیستم‌ها ایجاد سیستمی برای نظارت و ارزیابی و تخصیص بودجه مناسب برای ارتقاء هماهنگی بین ارگان‌های مسئول است.

۶- بایستی یک سیستم اطلاعاتی برای برنامه ریزی توسعه روستایی در سطح محلی و منطقه‌ای در چارچوب «طرح ملی توسعه اقتصادی» ایجاد شود. هدف این سیستم حصول اطمینان از برنامه ریزی و مدیریت صحیح سیستم اجرایی توسعه روستایی در دراز مدت است.

۷- بایستی یک سیستم اطلاعاتی برای بررسی و ارزیابی پروژه‌های توسعه روستایی در سطح ادارات کل ایجاد شود. اطلاعات مربوطه در بررسی فزونی‌ها و کاستی‌ها در بودجه‌های تخصیصی سالانه و همچنین در انتخاب پروژه‌های مناسب با احتیاجات واقعی مردم به کار گرفته خواهد شد.

۸- بایستی یک سیستم اطلاعاتی برای نظارت و ارزیابی توسعه روستایی در سطح ادارات کل و استان‌ها تأسیس شود. این سیستم در ارزیابی کارایی مؤثر هر پروژه، شناسایی علل تأخیر و موانعی که در حین اجرای پروژه‌ها رخ می‌نمایند و بررسی دامنه و محتویات پروژه‌ها و رهنمودهای مربوطه در سطوح بالاتر، به کار خواهد رفت.

۹- بایستی اطلاعات پایه‌ای مورد نیاز استان‌ها و ادارات کل و «موسسه اطلاعات برای آموزش و توسعه» بررسی، تجزیه و تحلیل و شناسایی شود. هدف آن است که یک مدیریت کارا تر اطلاعاتی برطبق هماهنگی در کار و مسئولیت، مابین استان‌ها، ادارات کل و مؤسسه مزبور به وجود آید.

۱۰- آموزش و انتقال دانش جدید به پرسنل و همچنین تهیه جزواتی جهت استفاده از سیستم اطلاعاتی در سطح استانی و محلی، تا بدین وسیله درک بیشتری نسبت به سیستم اطلاعاتی توسعه روستایی به وجود آید. همچنین باید نسبت به طرز استفاده از دستگاه‌های پردازش اطلاعات، خصوصاً برای کامپیوترهایی که در فعالیت‌های

● برنامه‌ریزی توسعه محیط زیست در جوامع روستایی با هدف سالم‌سازی محیط زیست و بهداشتی و منظم و تمیز کردن آن از آلودگی‌هایی نظیر گردوخاک، سروصدا و بوهای متعفن، آب‌های کثیف و غیره انجام خواهد یافت. در این راستا مردم باید نقش و مشارکت اساسی داشته باشند.

● بخش خصوصی اخیراً همگام با بخش دولتی، نقش مهم‌تری در توسعه روستایی بر عهده گرفته است. اما مدیریت قبلی توسعه روستایی، زمینه روشنی برای همکاری بین دولت و بخش خصوصی و مردم به وجود نیاورده است.

● بخش خصوصی که به علت نیروی انسانی خود، منابع بودجه‌ای و تعداد زیاد سازمان‌هایش، نقش حیاتی در توسعه دارد، می‌تواند با افزایش هماهنگی خود با بخش دولتی، بمثابة نیروی اصلی توسعه بشمار آید.

● انتظار می‌رود که در طول برنامه ششم، حداقل یک دهستان در هر بخش کشور، قادر به انجام فعالیت‌های توسعه شده باشد.

توسعه روستایی به کار می‌روند، آموزش داده شود.

بهبود کارایی در برنامه‌ریزی توسعه روستایی در سطح دهستان‌ها

به خاطر تبدیل شوراهای دهستان به سازمان‌های مستقل و کارآمد که قادر به برنامه ریزی و اداره امور محلی برطبق اصل عدم تمرکز قدرت باشند، برنامه‌ریزی برای توسعه روستایی در سطح دهستان‌ها برای تعیین رهنمودهای مربوطه به کار خواهد رفت. این برنامه‌ریزی تهیه لیستی از پروژه‌هایی را که به عنوان مرجع برای شوراهای دهستان‌ها به کار خواهد رفت، به دنبال خواهد داشت و برای توجیه رهنمودهای مربوطه به طرح‌های توسعه دهستان‌ها، مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

همچنین این برنامه‌ریزی رهنمودی برای سازمان‌های اجرایی محسوب خواهد شد و بدین ترتیب، به هماهنگی فعالیت‌ها در دهستان‌ها و همچنین دوباره کاری کم‌تر منجر خواهد شد. رهنمودهای برنامه‌ریزی برای توسعه روستایی در دهستان‌ها به قرار زیر است:

۱- برنامه ریزی برای استفاده‌های بهتر از زمین، این مطلب به دو بخش تقسیم می‌شود.

۱-۱- برنامه‌ریزی برای استفاده از زمین‌های خارج از جامعه روستایی، با هدف استفاده مطلوب صنعتی و کشاورزی از زمین و حداکثر سود برای مردم محلی انجام خواهد گرفت.

۱-۲- برنامه ریزی برای استفاده از زمین‌های داخل جامعه روستایی با هدف ساخت مکان‌های مورد استفاده عموم انجام گرفته است و سعی بر حداقل سرمایه‌گذاری و گسترش هرچه بیشتر خدمات مربوطه خواهد داشت.

۲- برنامه ریزی، مبتنی بر شناسایی جوامع روستایی یا پتانسیل لازم برای توسعه بیشتر آبی به شکل مراکز برای دهستان‌ها یا روستاها خواهد بود. مکان‌های مناسبی برای ارائه خدمات عمومی که هنوز در دسترس نیستند، در نظر گرفته خواهد شد. این مراکز شامل دفاتر شورا، مراکز بهداشتی، مدارس، بازارهای کشاورزی، سیلوها و انبارهای عمومی، پارک‌های عمومی، زمین‌های بازی برای کودکان است. در چارچوب این برنامه ریزی، موارد زیر باید مورد توجه قرار گیرد:

۱-۲- برنامه‌هایی برای توسعه منابع آبی مانند برنامه‌های آبیاری و بهبود منابع موجود آب با هدف کسب حداکثر محصول در کشاورزی و صنعت دنبال خواهد شد.

۲-۲- پایگاه‌ها و شبکه‌های مناسبی برای برنامه‌ریزی‌های زیربنایی مشخص خواهد شد تا در خدمت منطقه‌های مربوط به خود درآیند. به عنوان مثال، شبکه‌های ارتباطی براساس سوده‌های اقتصادی حاصله از تقلیل هزینه‌های تولید کشاورزی و صنعت، برنامه‌ریزی می‌شوند.

برنامه‌ریزی منابع آب، نیاز به تهیه آب بهداشتی برای جمعیت یک منطقه وسیع را در نظر خواهد داشت و برنامه‌ریزی توزیع برق با هدف در اختیار گذاشتن برق برای تولید و برای بالا بردن استاندارد زندگی مردم خواهد بود.

۲-۳- برنامه ریزی توسعه محیط زیست در جوامع روستایی با هدف سالم‌سازی محیط زیست و بهداشتی و منظم و تمیز کردن آن از آلودگی‌هایی نظیر گردوخاک، سروصدا و بوهای متعفن، آب‌های کثیف و غیره انجام خواهد یافت. مردم محلی بایستی در توسعه محیط زیست خود بزرگترین نقش را ایفا کنند.